

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 72 ANULU XII.

tru provinciile din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumătate de ann 4 fl. v. a.
Pentru princ. si țieri străine pe unu 12
pe 1/2 ann. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea 6ra cu 7. cr. sirtul cu litere
mici, pentru a doua 6ra cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu este de doua ori pe septe-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la expeditur'a
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gala prin scrisori francate, adresaie
canta expeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe unu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumătate de ann 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 13/25 Septembrie. 1864.

Diet'a transsilvana.

Siedintia din 18/30 Augustu. 1864.

(Incheierea desbaterei asupra legii dietale.)

Ca supplementu la referat'a nostra din nrulu trecut a-
vem sa mai adaugemu, ca dupace §§-ii 74 si 75 din pro-
iectulu comitetului se priimescu neschimbati, la § 76 dupa
aline'a 1 la propunerea lui P o p e ' a se adauga: Impartasirile
ce se facu dietei, propunerile si obiectele ce vinu la votare,
se voru publica in tote 3 limbile țierei. Protocolele dietei
asemenea se voru portá in cele 3 limbi ale țierei.

§-ului 77, la propunerea lui O b e r t, se dá testuarea
urmatoare: La pertractárele dietei va veni a se observá regula-
mentulu de afaceri, ce-lu va proiectá diet'a.

Ear §§-ii 10, 12 si 13 remánu a se desbate dupa ter-
minarea lucrárilor comitetului pentru impartirea țierei.

Si cu acestea apoi se termina siedintia, si se termina
si desbaterea asupra legii dietale. —

Siedintia din 20 Augustu (1 Sept.) 1864.

(Dietele regalistoru; cuventulu lui Puscariu pentru dotarea preotiloru si invetiatoriloru.)

Dupa citirea protocolului in limba romána, se dau spre
citire mai multe petituni. Comunele: Bundorf, Critiu,
Meschendorf si Ródasiu, tote din scaunulu Sighi-
siórei, se roga a fi transpuse la impartirea cea noua la scau-
nulu Cohalmului. Se dau comitetului pentru impartirea țierei.

Comunele: Siorostinu si Tiapu se roga a li
se dá dreptulu de a lazui arborii de pe mostele sateniloru,
cari se afla pela marginile paduriloru alodiale. Se dá comi-
tetului pentru cauzele urbariale.

La ordine e articolulu de lege, privitoriu la modifi-
carea §-ului 75 alu ordinei dietale provisorie (dietele regalisti-
loru si despagubirea de drumu a deputatiloru.)

Refrt. Gavr. M a n u espune, ca comitetulu insarcinat cu
preconsultarea acestui obiectu au incuviintiatu schimbarea fa-
cuta in articolulu de lege respectivu, acordandu dietele regali-
stiloru nu dela 23 Maiu 1863, ci dela 15 Iuniu 1864, de ore
ce regimulu e mai competente a interpreta legile sele.

Dupa o mica desbatere, in carea Mich. B o h a t i e l u
incuviintieza lucrulu, dar nu motivarea lui, dupa cum a fa-
cut o comitetulu, ear M o g ' a indrepta pre Bohatielu, ca regi-
mulu prin determinarea acest'a a plinitu numai unu defectu
alu legii de mai nainte, si prin a se propunerea comitetului
neschimbata mai cu un'animitate.

La ordine urméza mai departe articolulu de lege in-
taritu, privitoriu la sanctiunarea si publicarea articulo di-
etali pentru marele principatu alu Transilvaniei, care articulu,
dupace refrt. K l e i n espune lucrarea comitetului, se prii-
mescu neschimbatu.

In fine se dá ordine lui Puscariu, pentru de a motiva
propunerea sea privitoare la modificarea §-iloru 41 si 49 ai
patentei urbariale, cari tractéza despre dotarea preotiloru si
invetiatoriloru din pasiunile si padurile comunale.

P u s c a r i u : Dle Presiedinte! Inalta dieta! Eu nu
n'amu pregatitu, cá sa comentezu propunerea mea cu o cu-
ventare demna de obiectulu, ce-lu cuprinde dens'a; despre o
parte, cáci nu amu speratu, ca propunerea mea va veni inca
astadi la ordinea dilei; ear de alta parte, pentruca propunerei
mele premergu acele motive, cari m'au indemnatu a o face;
in sfarsitu credu ca obiectulu propunerei mele este atátu de
chiaru, atátu de justu, incátu mai ca nu aru mai avea
lipsa de o comentare lunga, de o cuventare ostenicioasa.

Este adica cunoscutu, Dloru, cumca bisericile si scolele,
resp. preotii si dascalii aceloru comune, cari au fostu ioba-

gesci, au fostu mai cu totulu lipsiti de dotatiuni si de veni-
turi, ba din contra scimn din istoria, cumca dela Románi si
bunurile bisericesci si bunurile monastiriloru in multe parti
s'au confiscatu, si asiá au devenitu atátu bisericile, cátu si
scolele románe de totu serace. Dupace a venitú Ardélulu sub
glorios'a casa austriaca, regimulu imperatescu a cunoscutu sta-
rea cea miserabila si lipsele cele mari, ce le simtiau biseri-
cele si scolele — cu deosebire ale Romániloru (pentruca de
scolele celorlalte natiuni si confessiuni era ori si cum mai
bine ingrijitu, cu tote ca si la celelalte natiuni si confessiuni
se afla multe scole, cari nu suntu dotate cum se cade.) Si
asiá aflámu urme, ca dela Imperatulu Leopoldu incóce mai de
toti Domnitorii s'au datu ordinatiune, cá preotii si scolele sa
se doteze de comune cu o portiune canonica din locurile co-
munali.

Asiu poté citá mai multe ordinatiuni de acestea, in sa
cum dicu nu amu fostu pregatitu pre astadi; — in sa acele
ordinatiuni le voi comunicá spre intrebuintiare acelu comitetu,
cáru'a i se va incredintiá acésta propunere spre antecon-
sultare.

Cu deosebire aflámu mai multe ordinatiuni dela Mari'a
Teresi'a date pre cale administrativa, in cari se dice, ca bi-
sericile románe sa se doteze cu cáte 30—40 de jugere din
posessiunea publica. In multe locuri au avutu afectu acele
ordinatiuni; in cele mai multe in sa nu au avutu nice unu re-
sultat, cáci scimn, ca staturile si ordinile mai totdeun'a s'au
impotrivitu la ducerea in indeplinire a tottoru ordinatiuni-
loru esite afara de calea leg' stat. va. Dabrá diet'a anului 1846/7
a aflatu cu cale a otari in articolulu 15, cumca cu ocaziunea
segregárei pasiuniloru si a paduriloru, si cu ocaziunea regu-
lárei urbariali sa se rumpa pentru fiacare bisericu si scola
cáte o portiune canonica, care sa fia asiá de mare, precum
e dupa calcululu de mijlocu luata, o sessiune iobagásca din
respectivulu satu. Asemenea si universitatea sasésca din a.
1848 a adusu unu conclusu, cumca din possesiunea comu-
neloru sa se rumpa o parte pentru dotarea bisericiloru si sco-
leloru románesci din fondulu regiu. Dupa 1848 dupace
au intratu evenimentele, ce le cunóscemu cu totii fórté bine,
nu s'a mai facutu nimicu in privintia acésta, pána ce a
esitu patent'a urbariala din an. 1854. Patent'a acésta a lu-
atu fórté multe dispositiuni din legea urbariala din a. 1847
mai cu séma ce privesce regularea pasiuniloru, a paduriloru
etc. in sa patent'a acésta din a. 1854 a trecut cu totulu cu
vederea articolulu alu 15-lea din a. 1847, din ce cauza nu
o potu precepe, pentruca articulu 41 si 49 ai patentei cu-
prindu de totu altele, decum este otaritu in art. 15 din an.
1847. Póte ca urzitorii patentei au presupusu, de sine se
intielege, ca preotii si dascalii trebuie dotati celu putinu cu
cáte o sessiune intréga, séu au cugetatu, ca §§-ii 41 si 49
ai patentei urbariale voru griji mai bine, decátu dispositiunea
articulo 15 din an. 1847. Vedemu in sa, ca dispositiunea
§§-iloru 41 si 49 au avutu urmári de totu nefavoritóre pentru
preotii si scolele comunale, pentruca in comitate pasiunile pu-
bliche suntu mici din acea simpla cauza, ca fostii domni pa-
mentesci au ocupatu din acelea pentru sine mai fórté pasiuni-
le, asiá incátu pentru comuna d'abiá a mai remasu putinu
locu lángea satu — asiá numitulu locu opritu, — in tr'atát'a
incátu sub Mari'a Teresi'a s'a poruncitu prin bizonyos púntu-
mok, ca domni pamentesci sa nu ocupe locurile trebuinciose
pentru pasiunea satului.

Dupa § 41 alu patentei urbariale, prin care se otaresce,
ca si preotii sa capete pin pasiunea comuna atát'a parte, cátu
capeta unu iobagiu, adica o particica de pamentu, care si pen-
tru preotii sa fia atátu de mare, cátu pentru iobagi. Acumu
eu amu vedutu insumi casuri, ca s'a impartitu sessiunea
intre membrii comunei, dintre care fiacare d'abiá au capetatu

câte unu jugeru séu si mai putinu, prin urmare si preotii si dascalii dabiá au capetatu câte 1—2 jugeri. Eu socotescu ca intentiunea patentei din a. 1854 nu a fostu, cá preotii si dascalii sa capete numai câte o jumetate séu pre unele locuri chiaru si numai câte unu patariu de jugeru. Si unde s'a facutu dara segregarea, preotii, cum dicu, nu au capetatu mai nimic'a. Ce e dreptu in multe locuri au si capetatu, adica acolo unde la pertractarea segregarei insisi proprietarii au fostu de fatia (pentruca proprietarii in comitate suntu de altmintrea fórte liberali.) Dara in cele mai multe locuri proprietariulu nu este de fatia la astfelu de pertractári, ci caus'a se dá la advocati, si scimu, ca advocatii pentru o brasda de locu suntu in stare sa póte procesu 10 ani, numai cá sa-i mérga spesele procesuali inainte. (Haritate.) VEDIENDU dara, ca lucrulu nu merge bine, s'au facutu mai multe reclamatiuni din partea ordinariateloru bisericesci, in urm'a cáror'a atátu ministeriulu de justitia, cátu si cancelari'a aulica au datu ordinatiuni, cá judecatoriile urbariali sa aiba de grija pentru dotarea preotiloru si dascaliloru. Insa judecatoriile urbariali nu s'au tinutu de acele dispositiuni, séu ca nu au vrutu, séu ca nu au potutu.

Din aceste motive, Domniloru! mi-amu luat indrasnéla a face o propunere in privinti'a modificárei §§-iloru 41 si 49 din patent'a urbariala, care suna: (perlege propunerea sea.) Din acést'a se póte vedé, inalta dieta, ca eu amu tinutu stilisarea §§-iloru din patent'a, si numai acolo amu disu sa li se dee preotiloru o portiune canonica, unde inca nu s'a facutu, celu putinu atátu de mare, cátu e o sessiune urbariala. Scopulu meu principalu, Domniloru, a fostu sa se faca pentru preoti si dascalii dotatiunea cuviinciósa din bunurile comunale; apoi despre modalitatea, ca cum? lasu sa judece inalt'a casa dupacum va aflá mai cu cale. Apoi déca voiu avé onóre, cá comitetulu, ce se va alege pentru obiectulu acést'a, sa me chiamo in siedintiele sele, eu i voiu desfasiurá parerile mele mai pe largu. Socotindu dara ca diet'a din a. 1864 nu va fi mai putinu liberala, decátu diet'a din a. 1847 si decátu universitatea sasésca din a. 1848, mi iau indrasnéla a recomandá inaltei case acestu proiectu alu meu, si a propune, cá inalt'a casa sa binevoiésca a dá propunerea mea unui comitetu spre anteconsultare, si adica aceluia, care este alesu in caus'a urbariala.

Negrutiú crede, ca obiectulu acést'a este unu obiectu de urgentia, pentruca comassatiunile si segregatiunile de paduri si pasuni se facu totu mereu. De se va dá obiectulu comitetului urbarialu, lucrulu se va amaná prémultu, si preotii si dascalii voru patimí. Deci sa se privésca obiectulu cá urgente, sa se tiparésca cátu mai curendu si sa se imparta indata intre membrii dietei.

Dupa ce Presied. reflecta, ca densulu nu póte privi obiectulu cá urgente, dar cu tóte acestea va grabi cátu se va poté mai multu pre comitetulu cu elaborarea problemei lui; propunerea lui Puscariu se priimesce, si siedinti'a se ncheia.

Siedinti'a din 3/15 Septembrie 1864.

(Legea pentru rescumperarea prestatiuniloru rescumperabile (jeleresci).)

Dupa citirea protocolului in limb'a romána, se citescu comitivele, prin cari cei doi articuli de lege, adusi in siedinti'a din urma, se tramitu Esc. Sele Comissarului reg. dietalu, spre a-i substerne Mai. Sele c. r. apostolice. Totdeodata se alege o deputatiune de 5 membri (Branu de Lemény, G. Manu, Klein, Br. Bedeus si Lasloffy) sub conducerea Ep-pului Fog'arasy, carea sa predee aceste acte.

La ordinéa dilei e raportulu comitetului asup'ra propositiunii 9 regesci, prin carea se modifica si resp. se integrescu unii §§i din patent'a urbariala dto 21 Iunie 1854. Proiectulu de lege e celu urmatoriu:

Proiectu de lege

prin care stramutandu si integrengu §§-ii 23, 26 si 85 ai patentei imp. din 21 Iunie 1854, Nr. 151 din bulet. imp. se facu dispusatiunile despre rescumperarea prestatiuniloru rescumperavere, cum si despre platirea capitalului de rescumperare si a reditului anuale de cinci procente.

§ 1. Capitalulu de rescumperare pentru prestatiunile rescumperavere, scalcatu in intielesulu dispusatiuniloru patentei imp. din 21 Iunie 1854 Nr. 151 a bulet. imp., cum si usurele cinciprocentuali ale aceluia au sa-le platésca cei ce suntu obligati in patrudieci de rate de asemenea si totu la jumetate de anu decursive, déca nu se va fi facutu ori nu se va face din buna voia alt'a invoiela între persónele indreptatite si obligate Cei ce suntu obligati au de a plati ratele aceste deadreptula celoru indreptatiti. Sentinti'a despre rescumperare va aratá summ'a fiacárei'a rate, si cea d'antáiu rata se va plati cu unu jumetate de anu dupa 1-a Ianuariu séu 1-a Iuliu, ce

cade mui aprópe de díu'a, in care s'a enunciatu sentinti'a de rescumperare.

§ 2. Acele sume restante din capitalulu de amortisatiune, cari nu se suia la unu florenu, nu se voru sterge prin platiri partiali, ci se voru depune de o data cu platirea ratei celei d'antáiu de cátra cei obligati.

§ 3. Pamentulu dessarcinatu e legatu pentru ratele scalcate si definitivu defipte; aceste rate se voru inregistrá din oficiu in protócolele funduarie, si despre inregistrarea facuta se va dá adeverire pre sentinti'a licvidatória.

§ 4. Ratele, alu cároru terminu de platire s'a implinitu, suntu esecutavere indata.

§ 5. Producendu partea obligata sentinti'a despre rescumperare si cvitanti'a, ca a platitu rat'a din urma, se voru sterge din protócolele funduarie fára cheltuiela de timbru si tacse tóte ratele trecute acolo, cátu si ins'a-si sarcin'a rescumperata, care jaceá pre pamentu, déca a fostu asigurata prin inregistrare.

§ 6. Spre esecutarea acestei rescumperárei se voru asiediá, cu preschimbarea §§ 26 si 85 ai patentei imp. din 21 Iunie 1854, comisiuni anumite de rescumperare.

§ 7. Pentru fia-care cercu, séu unde se va vedé ca o cu scopu dupa firea impregiuráriloru, pentru mai multe cercuri la olalta, se va infintiá câte o comisiune de rescumperare; acést'a va custá din câte doi membrii alesi din partea celoru indreptatiti si câte doi membrii alesi din partea celoru obligati, cari membri laolalta si-voru alege apoi presiedintele.

§ 8. Alegerea celoru doi membrii, cari suntu a se tramite in comisiunea de rescumperare din partea celoru obligati se va face asiá: ca obligatii din fia-care comunitate voru alege dupa datin'a locala câte doi barbati de incredere, ear barbati de incredere ai cercului intregu voru alege in fiinti'a de fatia a judelui cercuale ori a comissarului emisu de antistele juridictiunei, prin maiortatea voturiloru membrii comisiunei de rescumperare.

§ 9. Cei indreptatiti voru pasi la alegerea membriloru, pre cari au sa-i tramita densii in comisiunea de rescumperare, in fiinti'a de fatia e unei persóne magistratuali, si-si voru alege membrii loru.

§ 10. Atátu cei indreptatiti, cátu si cei obligati voru alege mai incolo totu in acelu modu câte doi suplinitori, cari ocurendu casulu suplinirei, cu privintia la maiortatea de voturi, ce a'dobanditu-o, voru intrá in comisiunea de rescumperare.

§ 11. Despre alegerile facute se va suscepe unu protocolu in doue esemplare, dintre cari unulu se vá predá membriloru alesi in comisiunea de rescumperare, ear celalaltu se va substerne antistelui juridictiunei.

§ 12. Candu vr'un'a parte, adeca: cei indreptatiti ori cei obligati aru refusá ori emite alegerea membriloru, pre cari erá sa-i tramita densii la comisiunea de rescumperare, de si fusera repetitu provocati din partea Antistelui juridictiunei, atunci va alege in locul loru Antistele juridictiunei membrii si suplentii comisiunei de rescumperare.

§ 13. Membrii comisiunei de rescumperare i-si alegu presiedintele prin maiortatea de voturi. Candu insa nu s'aru poté uní in privinti'a persónei presiedintelui, atunci va numí fiacare membru câte o persóna, si sórtea va decide, carea dintre aceste sa fia presiedinte.

§ 14. Fiindu constituta comisiunea de rescumperare, are dreptu a-si defige locul lucrárei sele, debe insa sa-lu incunoscintieze pre Antistele juridictiunei despre locul, care si l'au alesu, si persón'a cárei'a sase immanueze esibitele indreptate cátra comisiunea de rescumperare, pentrucá sa le póta aduce la cunoscinti'a generala.

§ 15. Comisiunea de rescumperare se va tiné la deslegarea problemei sele de determinatiunile concerninti ale patentei imp. din 21 Iunie 1854.

§ 16. In comisiunea de rescumperare se voru face decisiunile prin maiortatea absoluta de voturi. Suntu voturile asemenea, atunci va decide votulu presiedintelui.

§ 17. In casurile de contraversia despre natur'a pamentului ori despre dreptu, le va indreptá comisiunea de rescumperare partile— déca se va aflá de lipsa unu asiediamentu provisoriu—la dregatori'a politica, ear in celelalte casuri la judetiu.

§ 18. Rescumperarea prestatiuniloru rescumperavere va avé locu si atunci, candu o voru cere numai unii dintre cei ce suntu obligati unui si aceluia-si indreptatitu intr'un'a comunitate.

§ 19. Déca a portatu celu indreptatitu dárilor si celelalte tribute publice pentru obiectulu supusu rescumperárei, se va luá in computare cá contra-prestatiune catimea mijlocia a acestor'a din anii cei trei de pre urma. Comisiuniile de rescumperare se voru folosi pentru espedirea decisiuniloru lor de blanchete de o forma, cari le va intogmí si emite directiunea fondului de dessarcinarea pamentului. Unu membru alu

comisiunii va suplini locul unui actuaru, comisiunii de rescumperare i-sta in sa in voia, a-si lua langa sine unu actuaru anumitu.

§ 20. Sentintiele comisiunii de rescumperare sunt definitive. Numai deca a enunsiat comisiunea de rescumperare sentinta, de si era inca sub contraversia natur'a pamentului sau a dreptului, e permis a apela in contra aceleia. In acestu casu se va indrepta recursulu catre directiunea fondului de desarscinarea pamentului, si se va da inlantru pana 'n patru septemani din diu'a, in care s'a intinut sentinta.

§ 21. Comisiunile de rescumperare voru tramite Antistelui jurisdictiunei o paria a sentintiei despre rescumperare, carele va dispune inregistrarea in protocoalele fundarie.

§ 22. In casurile de rescumperare, in cari vr'unu membru alu comisiunii e parte interesata, se va face de catre acest'a aretare la directiunea fondului de rescumperare, carea va delega comisiunea ce se afla mai aproape pentru ducerea la capetu a astorfelu de pertractari de rescumperare.

§ 23. Legea acest'a intra in activitate fara amanare.

S a b i i u in 11/23 Septembrie. In dieta se debate acum articolulu de lege pentru infiintarea tribunalului supremu transilvanu, intaritu de Mai. Sea c. r. cu unele modificari. Modificarile acestea se cuprindu intru aceea, ca in § 1 in locu de: „in loculu unde va fi Guvernulu regescu“, s'a pusu: „in resiedinti'a imperatesca Vienn'a“; 2) in § 6 s'au disu in aline'a 1 in locu de: „in forulu alu treilea“ „conformu cu prescriptele de jurisdictiune ce existu.“ Desbaterea pentru pet. 1 a decursu cu mare interesu Mercuri in 9/21 Septembrie; multi dintre Romani au aperatu testulu originalu alu dietei, multi in sa s'au induplecatu a vota acum altmintrea ca d'antaiu, si asi schimbarea facuta de regimu s'a priimitu cu mare maiortate. (Vedi mai pe largu raportul nostru la tempulu seu.) Astadi au adusu **Z i m m e r m a n n** o propunere cu totul noua pentru inamobilitatea (nedepunerea) membriloru tribunalului supremu etc., care in sa nu se priimi, ci la propunerea lui **B u d a c k e r** se predete comitetului asi numitu iustitiaru; ear §§-ii ceialalti din articolulu de lege pentru tribunalulu supremu se primira en bloc. — Tempulu de vr'o 2 septemani e celu mai frumosu, asi incatu se pare, ca va sa diraga tomna ceea ce a stricatu ver'a. Dilele sunt calde, cerulu seninu, si noptile inca nu sunt reci.

D a n e s i u (langa **S i g h i s i o r a**) in 8 Sept. 1864. Onorata Redactiune! Era unu tempu inainte cu unu dieeniu si mai bine de jumetate, candu intre alte pucine avea si comun'a nostra o scola satasca, din carea pana 'n diu'a de astadi inca mai audi ici coela pre unulu si pe altulu dicendu, ca „au esitu multi parinti si dascali harnici de prin pregiuru.“ Si nici ca se pote nega. Dupa ce trecu in sa tempulu acel'a si dieceniele cele doue din urma se aruncara cu putere viua asupra invetiaturiloru, si se descepta si in poporulu nostru cunoscinti'a de sine si trebuintiele sele, trebui firesce sa scada si 'n adeveru scadiu si renumele scolei nostre, ba aceea deveni cu totul necorespondiata atatu pentru angustimea-i locala, catu si pentru angustimea planului de 'nvatamentu de mai nainte, care trebuia sa faca locu celui nou, ce sa coresponda in adeveru ideei scolei populare. Spre ajungerea scopului acestui'a ne puseramu tota silinti'a, ca sa ne radicamu in loculu celei vechi o scola noua, o scola populara corespondiatare tempului de fatia. De ani incoce porta poporulu comunei cu sine acestu cugetu, escitatu de zelosulu seu pastoru sufletescu **Z a c h. T a t a r u**, pana ce acum'a, imbarbatu si sprijinitu de svatulu preotulu seu, dupa o incordare demna de unu poporu asi de seracu si materialicesce lipsit cum e acest'a din comun'a nostra, — si vede dorirea realizata. Numai conducatori intiepti prin urmare trebuie, cari sa se scia folosi de vointi'a cea buna a poporului, sa-lu scia convinge din destulu despre folosulu invetiaturiloru, si multe se potu, caci acestu poporu acum simte, ca are datorinti'a catre sine si catre lume a dovedi, ca numai catusiela Pau tinutu intru intunereculu nesciintiei. Numai decatu dara dupace se incuviinta de **In. r. Guberniu** sub Nr. 18821. 1863 planurile si calcululu de spese elaborate si tramise inaltu-aceluia-si spre a-si da parere, in urm'a repriimirei acestor'a prin onorabilulu Magistratu alu sc. **S i g h i s i o r e i** sub Nr. 2476. 1863 ne si apucaramu de zidire, punendu-se inca in Augustu 1863 petr'a fundamentala sub celebrarea rogatiuniloru cuviinciose de **P. On. D. Prot. Zachari'a B o i u**, si asi acum'a sta gat'a scol'a cea noua frumoasa, spatiosa si luminosa, de materialu tare, o adeverata decore a comunei, a poporului si cu deosebire a zelosulu seu Preotu si staruitoriloru curatori **Dan. Medrea, Moise Regmanu** si **Zach. Crisianu** Inspect. scol. mireanu, cu inscrierea desemnata de subscrisulu: „Scol'a populara romana greco-orientala.“

Scola prin urmare amu ave. Cas'a o-amu fi facutu,

insa unu factoru de capetenia, o lefa bine sistemisata, carea sa ne garanteze pe deplinu existenti'a invetiaturiloru, ne mai lipsesce inea. **D o r a D d i e u**, cel'a ce face tote, ne va ajuta si spre sistemisarea aceleia; caci pana nu vomu ave lefi corespondiatare si statornicite pentru invetiatori, pana atunci putinu succesu ne voru aduce zidirile, de aru fi catu de frumoase si catu de corespondiatare.

Cu bucuria salutaramu propunerea **D l u i d e p u t a t u P u s c a r i u**, meritatulu nostru barbatu in dieta, care suna si in directiunea acest'a, si care dupa cum audimu sa se fia siluatu de comitetulu pentru propositiunea a 9 la debatare si s'a si priimitu in principiu de toti membrii acelui comitetu. **Dee D d i e u** dara, ca aceea sa-si afe o resolvire favoritoare si sanctunarea din partea Regimulu. Si atunci voru prospera scolele nostre; caci pana va dispune poporulu asup'a urcarei si imputinarei lefei, pana atunci educatiunea populara va sta dupa potintia reu. — **I. P.**

Ungari'a. De mai multu tempu se vorbia prin diuario despre o calatoria a Majestatei Sele Imperatulu la Ungari'a. Acesta calatoria o vedemu acum realizandu-se. Mai. Sea a sositu in 7/19 Septembrie dimineti'a la 7 ore in bubuitulu tunurilor din fortareti'a Budei, in Igmand, de acolo impreuna cu suit'a Sea s'a dusu la Baboln'a, unde au fostu priimitu cu solemnitate; apoi dupace vediu ergeli'a militara de acolo, sosi intre acclamatiunile cele mai viiale poporulu in Kisber, si de acolo in diu'a urmatoare era sa soscsca in fortareti'a Komorn, carea de astadata e tint'a calatorie imperatesci. De altmintrea foile de Vienn'a dau incredintiarea, ca acesta calatoria nu are nici unu caracteru politicu.

Principatele romane unite.

Domnitorulu a plecatu in 2/14 Septembrie in tier'a dincolo de Milcovu, spre a cerceta districtele de acolo. Calatori'a va dura vre-o 10 zile. Ce priimire va face poporulu, cu deosebire poporulu tieranu eliberatorulu seu, se pote prevedea.

Totu „**Demboviti'a**“, din carea scotemu acesta scire, afla, ca consiliulu de statu a preparatu mai multe legi capitale. Intrebamu cu viu interesu, candu ore aceste legi salutare se voru subterne camerei celei noue? caci e camu de multu dela remarcabil'a **Sambat'a** mortiloru din 2 Maiu, candu camera oligarchica s'a desfiintiatu!

Domineca in 6/18 Septembrie s'a tinutu cu mare solenitate impartirea premiiloru intre orfanii din asilulu **Elen'a** — **Domn'a**. Cei mai inalti functionari ai statulu bisericescu si civilu au fostu de fatia; impartirea premiiloru, o-a facutu, in loculu **Domnei**, **Domn'a Zulni'a Sturza**.

Prospectu politicu.

Candu finantiele, candu regularea frontarielor (grantiiloru), candu lips'a instructiuniloru, candu alte o miia si o suta de greutate impedece mergerea inainte a conferintiloru din Vienn'a. Prusii se temu, ca Austri'a cu Engliter'a si Russi'a voru sa faca si sa diraga atat'a, panacandu voru aduce ducatele in vechi'a loru legatura personala cu Dani'a, de carea scapasera prin resboiulu din urma. Preste totu nu este o politica mai peccatosa, decatu acest'a nemtiesca, carea totu numai ia la protocoale si aduna conferintie.

O scire de importantia europeana e **a c o r d u l u** celui nou facutu intre **Franci'a** si **Itali'a**, dupa care Itali'a se nsarcineza a respecta teritoriulu presinte papalu, si a-lu apera de ori ce atacu din afara, ear Franci'a, amesuratu organizatiunei armatei papale, va retrage trupele sele din Rom'a, asi incatu acest'a in doi ani sa fia de totu desiertata de Francesi. — **Generalulu Mac Mahon**, fiitorulu Guvernatoru alu Algeriei, a sositu in 5/17 Septembrie la **Versali'a**, si de acolo se va duce la postulu seu.

Camerele Italiiei, dupa scirile cele mai noue, suntu conchiamate pe 5 Octobree.

Imperatulu rusesc si principele de corona caletorescu la Berlinu, spre a fi de fatia la monoperele cele mari de tomna ale armatei prussesci.

In **Spani'a** conflicte seriose intre regimu si poporu.

Apelu la filantropia.

D. F. K. Schuler, Consiliaru de locotenentia in pensiune, dorindu a aduce si din partea sea unu micu ajutoriu celoru 63 familii din **Turnisioru**, cari arsera in 2/14 Sept. a. c., face apelu catre toti iubitorii de omeni, rogandu-i a subscrie cate unu esemplariu de poesii englese dela **Charles Boner**, traduse de dni'a sea si altii, cari se voru tipari la **Steinhausen** in **Sabiu** si alu caroru venitu curatu intregu se va conferi spre alinarea necasulu seraceloru familii. Noi n'avemu a adauge nimicu la acestu apelu nobilu, decatu a roga si din parte-ne pre cetitorii acestei foi, a concurge cu ajutoriulu loru (20 cr. pentru unu esemplariu) la acestu actu de binefacere crestina. Abonamente si bani spre scopulu acest'a vomu priimi si noi si vomu cuita aici in publicu.

Redactiunea „**Tel. Rom.**“

Nr. 23—1 Publicațiune de concursu.

A. Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scôl'a populară româna gr. or. din Albacu, se deschide prin acêst'a concursu pâna 'n 25 Septembrie 1864.

Emolumentê suntu 200 f. v. a., lemne câte trebuie sî cuarțiru liberu.

B. Asemenea pentru postulu invetiatorescu la scôl'a populară româna gr. or. din Ponorelu, se deschide prin acêst'a concursu pâna 'n 25 Septembrie 1864.

Emolumentê suntu 160 f. v. a., patru stângeni de lemne, cuarțiru liberu sî o gradina.

Doritorii de a ocupă aceste posturi suntu poftiti a-si asterne petitiunile sele pâna la terminulu de susu, prevediute cu următoarele documente :

a) ca au absolvitu gimnasiulu inferioru sî cursulu pedagogicu in institutulu diecesanu,

b) ca suntu Români de relegea gr. or.

c) ca suntu omeni cu moralitate buna.

Ce au a se tramite pre terminulu de susu la scaunulu Protop. alu Zlatnei de susu.

Campeni 20 Augustu, 1864.

Inspectorulu scolariu districtuale din Protop. Campeniloru.

Ioanne Patiti'a,
Administr. protopopescu.

Nr. 30—1 Publicare de concursu.

Spre ocuparea posturilor invetiatorescu, la scôlele populare gr. or. din tractulu protopresbiteratului Zlatnei de Josu, se deschide concursu, in următoarele comune :

a) in Petrosieni, cu emolumentele 130 f. v. a., cortelu liberu, lemne de focu, o particica din venitele cantoriei.

b) in Buciumu-Cerbu, cu salariu de 120 f. v. a., cortelu liberu, lemne de focu, sî cu o parte din venitele cantoriei.

c) in Valea-dosului, cu salariu de 100 f., cortelu, lemne de focu, sî o parte din venitele cantoriei.

d) in Trêmpoșele, cu salariu de 100 f. v. a. cortelu, lemne de focu, sî o parte din venitele cantoriei.

e) in Fenesiu, cu salariu de 100 f. v. a. cortelu, lemne de focu, sî o parte din venitele cantoriei.

f) in Presaca, cu leafa de 60 f. v. a. cortelu, lemne de focu, sî jumetate din venitele cantoriei.

Doritorii de a ocupă unulu din acêste posturi, prevediindu-si cererea, cu Atestatu ca au absolvatu celu puțin treizeci clase normale, cursulu pedagogicu in institutulu diecesanu, ca suntu cantareti, Români, sî de confessiunea gr.-orientala; au de a o adresa subscrisului, celu multu pâna 'n 30 Sept. a. c., spre a se potea asterne Esc. Sele Pré sfintitului D. Episcopu diecesanu, pentru inalt'a aprobare.

Abrudu in 8 Septembrie 1864.

Inspectoratul scolilor gr. or. din Protopresbiteratulu Zlatnei de Josu.

Ioanne Gallu, Administr. Protop.

Nr. 24—3 Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatorescu din comunele greco-resaritene Toplit'a sî Palot'a, cea d'antâiu impreunata cu unu salariu anualu de 300 f. v. a., cortelu liberu sî lemne; câra a dou'a cu 80 f. v. a. cortelu sî lemne,

se deschide concursu pâna la 20 Septembrie a. c. Cariu aru dori a ocupă vreun'a dintre aceste statii invetiatorescu, pâna la suscitatu dî au a-si asterne concursule sele la subscrisulu, cuvințiosu timbrate, sî adeca: la cea d'antâiu statiiune e de lipsa, câ concurentii sa scie tustrele limbile patriei, era la a dou'a numai limb'a româna, precum sî tipiculu sî cântările bisericesci, sa aiba Estrasu de botezu, Adevêrintia despre sciintiele absolute, despre servitululu de pâna acum sî despre portarea loru morala sî politica.

Administratur'a sî Inspectoratul distr. scolaru alu Turdei de susu.

Ildicelu in 23 Augustu 1864.

Iosifu Brancoveanu m. p.

Adm. Protopopescu sî Inspectoru distr. scol.

Nr. 31—1 Concursu.

La ocuparea postului de invetiatoru in opidulu montanu Zlatna, cu emolumentele 200 f. v. a., trei orgii lemne de focu, jumetate din venitele cantoriei, se deschide concursu.

Competitorii, pe lângă producerea atestatului, ca au absolvatu celu puțin câteva clase gimnasiale inferioare, ca suntu pedagogi, cantareti, sî ca cunosc tôte trei limbile ale patriei, au a-si adresa cererea la subscrisulu pâna la 30 Septembrie a. c., spre a se substerne Esceletiei Sele D. Episcopu diecesanu, spre întarire.

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

Inspectoratul scolilor gr. or. din Protop. Zlatnei de Josu.
Abrudu in 8 Septembrie 1864.

Ioanne Gallu, Administr. Protop.

Nr. 28—2 Concursu,

ce se deschide la scôl'a provisoria comunala din Vistea inferioara, pentru unu docente. Acêsta scôla va fi numai pe anulucurgatoriu provisoria comunala, car mai incolo se va organizâ de scôla centrala pentru cerculu fostei 8 Compagnii granitierescu.

Salariulu pe anulucursu va stâ din 180 f. cuarțiru liberu cu 2 odâi, bucataria, pivnitia, gradina de legumi, 6 orgii de lemne sî 6 jugere aratura, dela concurenti se cere de documentare :

1) ca este românu de legea gr. orientala,

2) testimoniu, cumca a studiatu pedagogia, seu patru clase gimnasiale,

3) atestatu de botezu dela diregatori'a politica,

4 pe lângă limb'a româna sa cunôsca sî limb'a nemțiesca sî cântările bisericesci.

Salariulu se va radica din Cas'a comunala in tôte lun'a anticipative.

Tôte aceste documente concurentii le voru tramite celu multu pe la finitululu lui Sept. a. c. cal. nou la subscris'a deregatori'a comunala.

Vistea inferioare 4 Sept. 1864

Deregatori'a comunala din Vistea inferioara.

Nr. 32—1 Concursu.

La scôl'a populara, româna, ortodocsa, din Darste, districtulu Brasiovului, se cere unu invetiatoriu cu salariu anualu de 120 f. v. a.

Predisulu salariu se primisce regulatu la sfarsitululu fia cârei luni dela diregatori'a comunala pe lângă infatiasirea quițantiei timbrate.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu pâna la 30 Septembrie a. c. st. v.

Dreptu aceea ori care doresce a concurâ pentru postulu susu numitu are a tramite in Brasiovu la Pré Onoratululu Scaunu I. prot. alu Brasiovului pe lângă petitiune timbrata cu 50 cr.

1. Atestatu ca a absolvatu cu purtare buna sî cu sporu de class'a I. gimnasiulu micu sî cursulu pedagogicu din Sabiu, seu celu puțin gimnasiulu micu.

2. Atestatu de botezu, ca e de confessiunea gr.-orientala, sî in fine

3. Atestatu de portare politica; acestea pâna la susu prefptulu terminu, spre a se poté asterne cei alesi din concurenti Escelentiei Sele Pré Santitululu Episcopu alu Bisericei ortodocse, pentru parintesc'a intarire. Darste 8 Sept. 1864.

Tom'a Bersanu, Parochu.

George Mesiotu, Curatoru.

Nr. 33—1 Concursu.

La scôl'a populara, româna, ortodocsa, din Zizinu, districtulu Brasiovului, sa cere unu invetiatoriu, care sa fia sî cantaretiu la Biserica, cu salariu anuale de 80 f. v. a.

Predisulu salariu sa primisce regulatu la sfarsitululu fiacârei luni dela Diregatori'a comunala pe lângă infatiasirea cuițantiei timbrate.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu pâna la 30 Septembrie a. c. st. v.

Dreptu aceea ori care doresce a concurâ pentru postulu susu numitu, are a tramite in Brasiovu, la Pré On. scaunu Protopopescu I alu Brasiovului pe lângă petitiune timbrata cu 50 xr.

1) Atestatu ca a absolvatu cu portare buna sî cu sporu de class'a I gimnasiulu micu, sî cursulu pedagogicu din Sabiu, seu celu puțin gimnasiulu micu, sî ca cunôsca tipiculu sî cântările bisericesci.

2 Atestatu de botezu, ca e de confessiunea gr. or., sî in fine

3. Atestatu de portare politica; sî acestea pâna la susu prefptulu terminu, spre a se poté asterne cei alesi din concurenti Esc. Sele, Pré santitululu Episcopu alu Bisericei ortodocse, pentru parintesc'a intarire. Zizinu 8 Septembrie 1864.

Oprea Bogdanu, Parochu. Ioann Ciceiu, curatoru.

Nr. 21.—2 Edictu.

Prin care Ann'a lui Iosifu Pecurariu din Racoviti'a, scaunulu Sabiului, care cu necredintia au parasitu pe legititululu ei barbatu Dimitrie Căndea din Poian'a scaunulu Mercurei, fara a se sci locul aflării ei, se provoca prin acêst'a, câ in terminu de 1 anu sî o di dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze inaintea scaunulu protopopescu subscrisu, câci la din contra procesulu incaminatu se va otari sî fara de dens'a in intielesulu ss. Canone bisericesci. Sabiu 1. Augustu 1864.

Petru Badila, Prot. gr. res. alu Mercurei.

Editur'a sî tipariulu tipografiei diecesane.